

PRACTICAL LESSON

Fjalitë e qëllimit - Finalsätze mit damit und um ... zu

Lesson category: Mësime të gjuhës gjermane

Do të mësoni si shprehet qëllimi në gjermanisht me **damit** dhe me **um ... zu**, rregullin e kryefjalës së njëjtë ose të ndryshme, vendin e foljes, si dhe ndërtimet **ohne ... zu** dhe **statt ... zu**.

Fjalitë e qëllimit - Finalsätze mit damit und um ... zu

Përmbledhje e mësimit

Fjalja e qëllimit u përgjigjet pyetjeve *Wozu?* ose *Zu welchem Zweck?* — për çfarë qëllimi? Gjermanishtja ka dy ndërtime, dhe zgjedhja midis tyre varet nga një rregull i vetëm dhe i qartë: **a është kryefjala e njëjtë në të dyja fjalitë?**

Çfarë do të mësoni?

- Rregullin e kryefjalës.
- Ndërtimin me *damit*.
- Ndërtimin me *um ... zu*.
- Ndërtimet e afërta *ohne ... zu* dhe *statt ... zu*.

Rregulli themelor

Kryefjala	Ndërtimi	Shembull
E njëjtë në të dyja fjalitë	um ... zu	<i>Ich lerne Deutsch, um in Deutschland zu arbeiten.</i>
E ndryshme	damit	<i>Ich erkläre es langsam, damit du mich verstehst.</i>

Kur kryefjala është e njëjtë, mund të përdoret edhe *damit*, por *um ... zu* është më i natyrshëm dhe më i shkurtër.

um ... zu

Ky ndërtim **nuk ka kryefjalë të vetën**. Folja qëndron në paskajore me *zu*, në fund.

Gjermanisht: Ich fahre nach Wien, um meine Familie zu besuchen.

Shqip: Shkoj në Vjenë për të vizituar familjen time.

Te foljet e ndashme, *zu* futet në mes: ..., *um früh **aufzustehen***.

damit

Ky është një nënrendës i zakonshëm: ka kryefjalë të vetën dhe **foljen në fund**.

Gjermanisht: Ich gebe dir das Buch, damit du es lesen kannst.

Shqip: Po ta jap librin, që të mund ta lexosh.

Ndërtime të afërta

Ndërtimi	Kuptimi	Shembull	Shqip
ohne ... zu	pa e bërë	Er ging, ohne etwas zu sagen.	Iku pa thënë asgjë.
statt ... zu	në vend që	Statt zu arbeiten, schlief er.	Në vend që të punonte, flinte.
ohne dass	pa, me kryefjalë tjetër	Er ging, ohne dass ich es merkte.	Iku pa e vënë re unë.

Pyetja Wozu?

Wozu lernst du Deutsch? — Um in Deutschland zu studieren.

Kjo pyetje ndihmon të kontrolloni nëse fjalia shpreh vërtet qëllim dhe jo shkak. Shkaku pyetet me *Warum?* dhe shprehet me *weil*.

Gabime të zakonshme të folësve të shqipes

Gabimi	E saktë	Shpjegimi
Ich lerne Deutsch, um ich arbeite.	..., um zu arbeiten.	um ... zu nuk merr kryefjalë
Ich erkläre es, um du verstehst.	..., damit du verstehst.	kryefjalë e ndryshme → <i>damit</i>
..., damit zu lernen.	..., um zu lernen.	<i>damit</i> kërkon fjali të plotë
..., um aufzustehen früh.	..., um früh aufzustehen.	paskajorja në fund
ngatërrimi i qëllimit me shkakun	<i>weil</i> = shkak, um ... zu = qëllim	pyetni <i>Warum?</i> apo <i>Wozu?</i>

Krahasimi me gjuhën shqipe

Shqipja e shpreh qëllimin me *për të* + pjesore ose me *që të* + lidhore: *për të punuar, që të kuptosh*. Ky dallim përputhet mjaft mirë me atë gjerman: *um ... zu* ≈ *për të*, *damit* ≈ *që të*. Prandaj rregulli i kryefjalës është i kuptueshëm menjëherë për folësit e shqipes.

Përmbledhje e shkurtër

- Kryefjalë e njëjtë → *um ... zu*.
- Kryefjalë e ndryshme → *damit*.
- Te foljet e ndashme: *aufzustehen*.
- Pyetja e kontrollit: *Wozu?*

Këshilla praktike për ushtrime

- Shkruani pesë arsye pse mësoni gjermanisht me *um ... zu*.
- Kthejini ato në *damit* duke ndryshuar kryefjalën.

3. Krahasoni *weil* dhe *um ... zu* për të njëjtën situatë.

ENGLISH FOR LIFE